

تب و تشنج چیست؟

در اطفال، افزایش سریع دمای بدن می‌تواند منجر به بروز تشنج شود. این حالت را تب تشنج یا تشنج ناشی از تب می‌نامند. این بیماری معمولاً در سنین شش ماه تا پنج سال رخ می‌دهد و فقط چند دقیقه طول می‌کشد. اما می‌تواند منجر به بروز نگرانی و اضطراب در والدین شود. دیدن تکان خوردن دست و پای کودک همراه با کاهش سطح هوشیاری می‌تواند هشدار دهنده باشد، اما این حالت به خطرناکی انواع دیگر تشنج نیست. این بیماری معمولاً بی‌ضرر بوده و هیچگونه مشکل یا عارضه‌ی دراز مدت ایجاد نخواهد کرد. ولی با اینحال این اختلال، نیاز به توجه و مراقبت‌های پزشکی دارد بخصوص باید علت بروز تب مشخص شود.

علائم و نشانه‌ها:

بروز حرکات سریع انقباضی و یکباره در اطفال، بخصوص در زمان خواب، طبیعی است؛ این حرکات، تشنج محسوب نمی‌شود. علائم تب تشنج، شامل حرکات ریتمیک مکرر، یا تکرار انقباضی دست و پاها و صورت، برگشتن سفیدی چشم، اختلالات تنفسی، کاهش سطح هوشیاری، بی‌اختیاری ادرار، استفراغ و افزایش دمای بدن می‌باشد.

(۱)

علت بیماری:

در اکثر موارد، تب تشنج به دلیل افزایش یکباره دمای بدن (تب)، ایجاد می‌شود. اما گاهی اوقات ممکن است به علت عفونت‌های داخل بدن ایجاد شود. شایع‌ترین علت این بیماری عبارت‌اند از:

- عفونت گوش میانی و بیماری ویروسی روزئولا؛ اما خطرناک‌ترین علت آن، عفونت مغز و طناب نخاعی است. یکی از انواع این عفونت‌های سیستم اعصاب مرکزی، مننژیت است.
- به‌علاوه شانس بروز تب تشنج بعد از واکسیناسیون نیز بالا خواهد بود. معمولاً این حالت، نادر بوده و می‌تواند در روز زدن واکسن ثلاث و یا ۶ تا ۱۴ روز بعد از زدن واکسن اوریبون، سرخک و سرخجه ایجاد شود. در این موارد، تشنج به علت تب ایجاد می‌شود نه به دلیل تزریق واکسن.

(۲)

تشخیص بیماری:

پزشک به منظور ارزیابی علل احتمالی تب و تشنج، نیاز به معاینه کودک دارد. به‌علاوه ممکن است آزمایش خون و ادرار نیز جهت ارزیابی وجود این بیماری درخواست شود. اگر شک به عفونت سیستم اعصاب مرکزی وجود داشته باشد، باید از مایع کمری (نخاعی) نیز نمونه‌گیری به‌عمل آید که در طی آن، سوزنی وارد کمر شده و مقداری مایع مغزی نخاعی گرفته می‌شود.

درمان:

تنها پایین آوردن تب جهت جلوگیری از بروز تشنج کافی نیست. بنابراین، در طی تشنج، داروهای ضد تب به کودک خود ندهید. به همین دلیل نباید به سرد کردن فوری کودک از طریق آب سرد اقدام کنید. عملی‌تر آن است که کودک خود را بر روی تخت یا فرش رها کنید که دراز بکشد. بیشتر تشنج‌های ناشی از تب، در طی پنج دقیقه خودبه‌خود متوقف می‌شوند. اگر تشنج کودک شما بیش از پنج دقیقه طول کشید، یا اینکه کودک شما دچار دو یا تعداد بیشتری حمله شد، حتماً به اورژانس مراجعه کنید. در موارد بسیار نادر ممکن است تشنج تا زمان ورود به اورژانس ادامه یابد. در این موارد از داروهایی استفاده می‌شود که داخل وریدی یا

(۳)

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت)

تب و تشنج در کودکان

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:
آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب
بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲ مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)
<http://chmc.tums.ac.ir>

- ✓ پس از تشنج، کودک ممکن است بی‌قراری کند، یا برای مدتی خواب‌آلود بماند.
- ✓ در زمان تشنج، از خوردن مایعات یا آب گرم به کودک بپرهیزید.

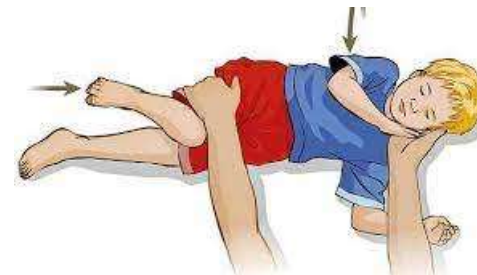
پیشگیری:

عدم تماس با عوامل عفونی (تب‌زا). پس حتی‌المقدور کودک خود را به محیط‌های شلوغ و پر جمعیت و همچنین مکان‌های آلوده نبرید.
با تجویز پزشک، مصرف دیازپام، در موارد بعدی تب می‌تواند از تشنج جلوگیری کند.
اگر پزشک داروی ضد تشنج برای مدت نسبتاً طولانی تجویز نمود، حتماً به دستور پزشک عمل نمایید و جهت بررسی اثربخشی و عوارض دارو با پزشک در ارتباط باشید.

پدر و مادر عزیز بدانید که:

ممکن است تشنج با درجات کم تب هم بروز کند و یا ابتدا تشنج ایجاد شود و بعد دمای بدن بالا برود، اما اصول تشخیص و درمانی آن تفاوتی ندارد.
اگر پس از واکسیناسیون، کودک دچار تب و تشنج شد، در موارد واکسیناسیون و نوع آن با پزشک مشورت نمایید.

داخل مقعدی است. اگر تشنج طولانی بوده و همراه با عفونت شدید باشد، یا اینکه علت عفونت مشخص نشود، باید کودک در بیمارستان بستری شود تا تحت نظر قرار گیرد.

توصیه‌هایی در صورت بروز تشنج:

- ✓ اکنون می‌دانید که این تشنج، بیماری غیرقابل کنترلی نیست. پس خونسردی خود را حفظ نموده و مضطرب و نگران نشوید.
- ✓ کودک را به صورت خوابیده به پهلو قرار دهید تا ترشحات از دهانش خارج شود. دهان کودک را نپوشانید.
- ✓ راه هوایی کودک باید باز باشد (باز کردن دهان کلید شده توصیه نمی‌شود)، از دادن هرگونه مواد غذایی و آب در زمان حمله تشنج به کودک خودداری نمایید.
- ✓ در صورت در دسترس بودن اکسیژن، با لوله بینی به او اکسیژن بدهید.
- ✓ به فرم تشنج توجه نمایید.